

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/51/2024
Identifikačné číslo spisu:	6120436847
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6120436847.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpeného advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému F. T., nar. XX. XX. XXXX, V., Š. XXX/XX, zastúpený advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Peter Malcho, s.r.o., Stankovany 549, IČO: 55 962 165, o zaplatenie 20.000 eur s prísľušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza sp. zn. 5Csp/36/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 14. decembra 2023 sp. zn. 17CoCsp/28/2022, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 14. decembra 2023 sp. zn. 17CoCsp/28/2022 vo výroku, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.541,31 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 5.541,31 eur od 01. 10. 2017 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením žalovaného alebo pôvodne žalovanej K. G. (ako žalovanej 2/), zaviazanej k plneniu na základe platobného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15. 12. 2020 č. k. 36Up/2117/2020-40, zaniká v rozsahu plnenia jedného z nich povinnosť plnenia druhého v žalobe uvedeného žalovaného a vo výroku, ktorým rozhodol o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 27. apríla 2022 č. k. 5Csp/36/2021-217 výrokom I. zastavil konanie o zaplatenie sumy 2.798,65 eur. Výrokom II. uložil žalovanému F. T. povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 20.353 eur spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 11.965,50 eur od 21. 08. 2021 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením žalovaného F. T. alebo pôvodne žalovanej K. G. (ako žalovanej 2/), zaviazanej k plneniu na základe platobného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15. 12. 2020 č. k. 36Up/2117/2020-40, zaniká v rozsahu plnenia jedného z nich povinnosť plnenia druhého v žalobe na začatie konania uvedeného žalovaného. Výrokom III. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom IV. žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 79,67 %.

1.1. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1, 2, § 558, § 517 ods. 1, 2

Občianskeho zákonníka a po zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Súd uviedol, že predmetom konania bol nárok žalobcu na zaplatenie sumy 20.000 eur s príslušenstvom, ktorý žalobca odvodzoval od dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach z 02. 11. 2017, ktorou žalovaný uznal svoj dlh vzniknutý voči právnomu predchodcovi žalobcu na základe zmluvy o úvere. Vzhľadom k tomu, že voči pôvodne žalovanej 2/ K. G.O. nadobudol platobný rozkaz, vydaný v tzv. upomínacom konaní právoplatnosť, súd posudzoval iba nárok žalobcu voči žalovanému (pôvodne žalovaný 1/).

1.2. V konaní nebolo sporné, že žalovaný uzatvoril s právnym predchodcom žalobcu (Prvá stavebná sporiteľňa a.s.) zmluvu o medziúvere a stavebnom - spotrebiteľskom úvere, pričom ako spoludlžník úveru bola aj pôvodná žalovaná 2/ K. G.. Rovnako bolo nesporné, že žalovaný čerpal medziúver 25.000 eur, ktorý bol podľa čl. IV bod 3 prednostne použitý na splatenie úveru č. XXXXXXXXXX v F. R..F.. a č. XXXXXXXXXXR v Č. R..F.. Z výpisu z účtu odstúpeného medziúveru (č. l. 178 spisu), ako aj z výpovede žalovaného v konaní bolo preukázané, že žalovaný neuhrádzal poskytnutý medziúver v zmysle zmluvy, čo žalovaný odôvodnil stratou zamestnania. Keďže žalovaný a ani K. G. napriek výzve (list zo dňa 06. 06. 2014, doručený dňa 11. 06. 2014) v určenej lehote neuhradili omeškané splátky, právny predchodca žalobcu listom zo dňa 01. 07. 2014 odstúpil od zmluvy o úvere v súlade s čl. VII zmluvy v spojení s čl. XIX bod 2 písm. a), bod 3 písm. c) VP. Odstúpenie od zmluvy bolo žalovanému doručené 04. 07. 2014. V odstúpení od zmluvy bol žalovaný vyzvaný na úhradu dlžnej sumy 25.560,55 eur s upozornením na možnosť postúpiť pohľadávku tretej osobe.

1.3. Ďalej súd uviedol, že žalovaný v spore namietal platnosť odstúpenia od zmluvy z dôvodu, že neboli splnené podmienky podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Tieto ustanovenia sa týkajú možnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti pohľadávky veriteľom, pokiaľ bolo plnenie dohodnuté v splátkach. V danom prípade však podľa názoru súdu došlo k odstúpeniu od zmluvy, nešlo o vyhlásenie mimoriadnej splatnosti pohľadávky. K odstúpeniu od zmluvy došlo z dôvodu omeškania s viac ako dvoma splátkami medziúveru v zmysle zmluvy o úvere. Nedodržanie podmienok podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka v tomto prípade preto podľa názoru súdu nemalo význam. Žalovaný taktiež namietal nedodržanie postupu podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2011 Z. z. o bankách, keďže pohľadávka na žalobcu bola postúpená subjektom, ktorý je bankou podľa uvedeného zákona. Žalobca v tejto súvislosti predložil doklady preukazujúce, že jeho právny predchodca splnil podmienky § 92 ods. 8 zákona o bankách, t. j. že pred postúpením pohľadávky voči žalovanému zaslal žalovanému písomnú výzvu na úhradu dlhu (výzva na zaplatenie dlžných splátok zo dňa 06. 06. 2014, ktorú žalovaný prevzal dňa 11. 06. 2014, odstúpenie od zmluvy z 01. 07. 2014, ktoré žalovaný prevzal dňa 04. 07. 2014) a žalovaný napriek tomu bol s plnením v omeškaní viac ako 90 dní; teda žalobca je podľa názoru aktívne vecne legitimovaný.

1.4. Súd konštatoval, že v konaní bolo nepochybne preukázané, že po odstúpení od zmluvy žalovaný a K. G. dňa 15. 08. 2014 písomne uznali čo dôvodu aj výšky svoj dlh voči právnomu predchodcovi žalobcu, vyčíslený k 01. 08. 2014 vo výške 25.797,80 eur vrátane príslušenstva (t. j. 6,69 % ročný úrok za úver zo sumy 24.457,75 eur od 02. 08. 2014 do zaplatenia a 5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 25.574,19 eur od 02. 08. 2014 do zaplatenia). Z tohto uznania bolo podľa súdu zrejmé, že dlh vznikol zo zmluvy o úvere zo dňa 16. 03. 2012, od ktorej Prvá stavebná sporiteľňa a.s. odstúpila listom zo dňa 01. 07. 2014, v dôsledku čoho sa stal úver splatný v celosti. Z vyjadrenia žalovaného v konaní bolo zistené, že s obsahom uznania záväzku sa riadne oboznámil, rozumel jeho obsah, podpísal ho a následne sa šiel na pobočku právneho predchodcu žalobcu dohodnúť na splátkach. Z uvedeného bolo podľa súdu zrejmé, že toto uznanie dlhu žalovaného spĺňa všetky náležitosti podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Od splatnosti dlhu v dôsledku odstúpenia od zmluvy v čase uznania záväzku uplynula doba niečo viac ako mesiac, teda dlh ešte nebol premŕčaný. V dôsledku uznania záväzku však došlo v súlade s ust. § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka k plynutiu novej 10-ročnej premŕčacej doby. O skutočnosti, že dochádza k predĺženiu zákonnej premŕčacej doby, bol žalovaný poučený, keďže táto skutočnosť je jasne uvedená aj v texte uznania záväzku. Súd prvej inštancie preto tento právny úkon považoval za platný. Po postúpení pohľadávky voči žalovanému na žalobcu žalovaný opätovne písomne uznal čo do dôvodu aj výšky záväzok voči žalobcovi, vzniknutý na základe zmluvy o úvere uzavretej s právnym predchodcom žalobcu, vo výške 26.306,39 eur, pozostávajúci z istiny 18.224,19 eur, z ostatného príslušenstva 7.350,25 eur a úroku z omeškania 9,15 % ročne zo sumy 18.224,19 eur od 01. 10. 2017 do dňa splatnosti poslednej splátky.

1.5. Žalovaný v konaní namietal platnosť tohto uznania dlhu, pričom súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že predmetnú dohodu o uznaní dlhu nemožno považovať za platný právny úkon. Žalovanému bola dohoda predložená na podpis, pričom žalobcom nebolo preukázané, že by jej ustanovenia boli so žalovaným individuálne prejednané, najmä nebolo preukázané, že by žalovaný bol pred uzavretím dohody poučený o právnych následkoch uznania dlhu v súvislosti s plynutím novej premlčacej lehoty. Takéto poučenie nevyplýva ani z textu dohody. Za situácie, že pohľadávka voči žalovanému v čase jej postúpenia na žalobcu nebola premlčaná v dôsledku predchádzajúceho uznania dlhu zo strany žalovaného, predložením dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach žalobca mohol sledovať len dosiahnutie ďalšieho predĺženia plynutia premlčacej doby. Žalobca teda týmto uznaním dlhu mal úmysel zabezpečiť si pre seba právne ešte lepšie postavenie na úkor nevedomosti žalovaného ako spotrebiteľa. Takéto konanie súd považoval za nekalú obchodnú praktiku a za konanie v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tento úkon posúdil súd prvej inštancie ako neplatný v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca má voči žalovanému nárok vyplývajúci z uznania záväzku z 15. 08. 2014. Žalovaný uznal záväzok vo výške 25.797,80 eur spolu so 6,69 % ročným zmluvným úrokom zo sumy 24.457,75 eur od 02. 08. 2014 do zaplattenia a s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 25.574,19 eur od 02. 08. 2014 do zaplattenia. Na žalobcu bola postúpená pohľadávka voči žalovanému na základe zmluvy o postúpení pohľadávok z 01. 10. 2017 vo výške 25.574,44 eur a pozostávala z istiny 18.224,19 eur, nezaplattených poplatkov a úrokov na úver ku dňu odstúpenia od zmluvy v sume 1.116,44 eur, vyčísleného úroku za úver v sume 4.579,86 eur a vyčísleného úroku z omeškania po účinnosti odstúpenia od zmluvy v sume 2.770 eur. Z vyjadrení žalobcu (vrátane skutočností uvedených v žalobe) vyplývalo, že žalovaný po postúpení pohľadávky uhradil žalobcovi celkovo sumu 6.278,69 eur a všetky úhrady boli žalobcom započítané na úhradu istiny. Súd ďalej uviedol, že žalobca si voči žalovanému pôvodne uplatnil nárok na zaplattenie sumy 20.000 eur a úroku z omeškania vo výške 9,15 % ročne z istiny 18.224,19 eur od 01. 10. 2017 do zaplattenia, pričom ku dňu podania žaloby tento úrok po prepočítaní predstavoval 4.368,79 eur. Suma 20.000 eur pozostávala z neuhradenej istiny 14.744,15 eur, zmluvných úrokov 4.579,86 eur a časti úrokov z omeškania do postúpenia pohľadávky v sume 675,99 eur. Z dôvodu, že po začatí konania žalovaný zaplatil sumu 2.798,65 eur, vzal žalobca pred začatím pojednávania žalobu v časti o zaplattenie sumy 2.798,65 eur späť. Naďalej trval na nároku na zaplattenie sumy 17.201,35 eur (t. j. 20.000 eur - 2.798,65 eur) spolu s vyčísleným úrokom z omeškania vo výške 9,15 % ročne za obdobie od 01. 10. 2017 do 20. 08. 2021 v sume 5.768,03 eur z neuhradenej istiny a úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 11.965,50 eur od 21. 08. 2021 do zaplattenia. Žalovaný s takto vyčísleným nárokom nesúhlasil a uvádzal, že podľa jeho názoru už žalobcovi viac ako 3-íny dlhu uhradil, avšak k svojmu tvrdeniu žiadne dôkazy nepredložil.

1.6. Pre úplnosť súd uviedol, že pokiaľ žalobca (správne žalovaný) namietal, že právny predchodca žalobcu porušil povinnosť podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a preto nebolo možné úver zosplatiť, dodržanie uvedenej povinnosti bolo žalobcom riadne preukázané a súd zdôraznil, že v danom prípade nedošlo právnym predchodcom žalobcu k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru, ale k odstúpeniu od zmluvy. Súd prvej inštancie preto považoval nárok žalobcu za dôvodný v časti o zaplattenie sumy 17.201,35 eur (istina 11.945,50 eur + zmluvné úroky 4.579,86 eur + vyčíslený úrok z omeškania do postúpenia pohľadávky 675,99 eur). Zároveň vznikol žalobcovi aj nárok na úrok z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., keďže žalovaný nezaplatil dlžnú sumu riadne a včas. Tento úrok si žalobca uplatnil z neuhradenej istiny odo dňa postúpenia pohľadávky vo výške 9,15 % ročne, avšak podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., k uvedenému dňu bola výška úroku z omeškania 5% ročne. Súd preto priznal žalobcovi nárok na zaplattenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z konkrétnych dlžných súm. V časti prevyšujúcej úrok z omeškania 5 % ročne žalobu ako nedôvodnú zamietol. V časti o zaplattenie sumy 2.798,65 eur v súlade s ust. § 145 ods. 2 v spojení s § 146 ods. 1 CSP konanie zastavil, keďže žalobca pred prvým pojednávaním vzal žalobu v tejto časti späť, nakoľko žalovaný uvedenú sumu uhradil po podaní žaloby na súd. Súd prvej inštancie preto rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 20.353 eur (17.201,35 eur + 3.151,65 eur /vyčíslený úrok z omeškania za obdobie od 01. 10. 2017 do 20. 08. 2021/) spolu s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 11.965,50 eur od 21. 08. 2021 až do zaplattenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením

žalovaného alebo pôvodne žalovanej K. G. (ako žalovanej 2/) na základe platobného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15. 12. 2020 č. k. 36Up/2117/2020-40, zaniká v rozsahu plnenia jedného z nich povinnosť plnenia druhého v žalobe na začatie konania uvedeného žalovaného.

1.7. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 2 v spojení s ust. § 256 ods. 1 CSP. Žalobca si pôvodne uplatňoval voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 25.768,03 eur (vrátane vyčísleného úroku z omeškania ku dňu 20. 08. 2021). Súd prvej inštancie mu priznal sumu 20.353 eur (vrátane vyčísleného úroku z omeškania ku dňu 20. 08. 2021). Zohľadnil pritom, že k čiastočnému späťvzatiu žaloby došlo z dôvodu, že po začatí konania žalovaný časť dlhu uhradil a procesné zavinenie zastavenia konania v časti o zaplatenie sumy 2.798,65 eur je na strane žalovaného (čiastočné zastavenie konania teda predstavuje neúspech na strane žalovaného). Žalobca mal v konaní úspech v 89,85 %, žalovaný bol úspešný v 10,15%. Prevažný úspech v konaní mal teda žalobca a jeho čistý úspech predstavuje 79,67 % (89,85 % - 10,15 %).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 14. decembra 2023 sp. zn. 17CoCsp/28/2022 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 5.541,31 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 5.541,31 eur od 01. 10. 2017 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením žalovaného alebo pôvodne žalovanej K. G. (ako žalovanej 2/), zaviazanej k plneniu na základe platobného rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 15. 12. 2020 č. k. 36Up/2117/2020-40, zaniká v rozsahu plnenia jedného z nich povinnosť plnenia druhého v žalobe uvedeného žalovaného (I. výrok). V zostávajúcej časti výroku II. žalobu zamietol (II. výrok). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. potvrdil (III. výrok). Žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 57 % (IV. výrok).

2.1. V súvislosti s odvolacou námietkou týkajúcou sa existencie prekážky právoplatne rozhodnutej veci, nakoľko odpor za žalovaného nebol podaný právnym zástupcom žalovaného, preto je platobný rozkaz voči žalovanému právoplatný a ten tvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej, odvolací súd uviedol, že túto námietku nepovažuje za dôvodnú. Odpor (č. l. 45, 46) bol podaný právnym zástupcom žalovaného (pôvodne žalovaný 1/), ktorý doložil do spisu riadnu plnú moc na zastupovanie žalovaného v spore (č. l. 56), následkom čoho došlo vo vzťahu k žalovanému k zrušeniu platobného rozkazu (vo vzťahu k pôvodne žalovanej 2/ K. G. platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť) a konanie pred súdom prvej inštancie riadne pokračovalo, čo vyústilo do vydania napadnutého rozsudku.

2.2. Nedôvodná bola taktiež námietka žalovaného o tom, že súd prvej inštancie rozhodol nad rámec žalobného petitu (ultra petitum). Žalobca tvrdil, že si uplatnil svoj nárok z dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 02. 11. 2017, ktorú súd prvej inštancie posúdil ako neplatnú. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok z dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 15. 08. 2014, čo žalobca ani nežiadal. Odvolací súd konštatoval, že nárok žalobcovi neplynul zo samotnej dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky, ale zo zmluvy o úvere. Uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka je upravené v piatom oddiele ôsmej časti Občianskeho zákonníka s označením „zabezpečenie záväzkov“. Uznanie dlhu tak nepredstavuje samostatný dôvod vzniku záväzkov (viď tiež § 489 Občianskeho zákonníka), ale iba zabezpečuje existujúci záväzok. Preto boli právne irelevantné námietky žalobcu týkajúce sa dohody o uznaní záväzku a úhrade pohľadávky, z ktorého dôvodu nemožno konštatovať, že súd prvej inštancie rozhodol nad rámec žaloby. Napokon treba dodať, že o rozhodnutí nad rámec žalobného návrhu by sa jednalo vtedy, ak by súd priznal vyššiu sumu, než bola uvedená v žalobe (§ 216 ods. 1 CSP; tiež napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/4/1999), čo nie je prejednávaný prípad.

2.3. Žalovaný ďalej namietal, že pri poskytovaní úveru nebola riadne skúmaná jeho bonita podľa zákona o spotrebiteľských úveroch. Preto nemohol právny predchodca žalobcu úver predčasne zosplatniť, pričom ďalším dôsledkom je, že aj postúpenie pohľadávky právnym predchodcom žalobcu na žalobcu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách je neplatné. Žalovaný tiež namietal, že úver je bezúročný a bez poplatkov podľa zákona o spotrebiteľských úveroch, na čo súd prvej inštancie nereflektoval. Obe tieto odvolacie námietky boli v zmysle odôvodnenia súdu prvej inštancie neopodstatnené. Ako to správne konštatoval súd prvej inštancie, v danom prípade došlo k odstúpeniu od zmluvy. Preto došlo k nastúpeniu režimu bezdôvodného obohatenia. Skúmanie otázky predčasného zosplatnenia úveru bolo popri odstúpení od zmluvy nadbytočné a právne irelevantné.

2.4. Žalovaný ďalej uvádzal, že odstúpením od zmluvy právnym predchodcom žalobcu nastal právny režim bezdôvodného obohatenia. Avšak súd prvej inštancie podľa žalovaného nevzal na zreteľ, že v úverovej zmluve (v čl. VII.) boli dojednané odchylné právne následky odstúpenia od zmluvy, pričom sú v neprospech spotrebiteľa, čo spôsobuje, že podľa Občianskeho zákonníka ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Podľa žalovaného bol preto každý povinný vrátiť druhému účastníkovi to, čo podľa úverovej zmluvy dostal. S týmto názorom žalovaného sa odvolací súd stotožnil. Odvolací súd pritom vychádzal z nesporného východiska súdu prvej inštancie, že dňa 01. 07. 2014 právny predchodca žalobcu od úverovej zmluvy odstúpil, pričom uvedené odstúpenie doručil žalovanému dňa 04. 07. 2014. Zároveň odvolací súd vychádzal z nesporného východiska súdu prvej inštancie, že úverová zmluva je zároveň zmluvou spotrebiteľskou. V súvislosti s uvedeným odvolací súd považoval za potrebné poukázať na ustanovenia úverovej zmluvy čl. VII., bod 5, čl. VII., bod 6, čl. VII., bod 8 a uviedol, že žalovaný pritom správne poukázal na fakt, že táto úprava následkov odstúpenia od zmluvy sa odlišuje od právnej úpravy následkov odstúpenia od zmluvy v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka. Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom alebo účastníkmi dohodnuté inak. Odstúpením od zmluvy následne nastupuje režim bezdôvodného obohatenia. Zároveň podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V tomto prípade tak došlo v úverovej zmluve k úprave takých následkov odstúpenia od zmluvy, ktorá je v neprospech spotrebiteľa (žalovaného), nakoľko stanovovali, aby aj po odstúpení od zmluvy ešte spotrebiteľ uhrádzal zmluvné úroky až do úplného splatenia pohľadávky spolu s navýšenými úrokmi z omeškania oproti zákonným úrokom z omeškania. Citované ustanovenia úverovej zmluvy preto predstavujú neprijateľné zmluvné podmienky, a teda sú neplatné (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd pre úplnosť konštatoval, že k totožným záverom už dospeli viaceré súdy SR (napr. Krajský súd v Trnave v rozsudku zo dňa 23. 04. 2018 sp. zn. 23Co/153/2017 alebo Krajský súd v Košiciach v rozsudku zo dňa 20. 10. 2022 sp. zn. 5Co/138/2021). V súlade s uvedeným, podľa Občianskeho zákonníka bola zmluva zrušená od začiatku (ex tunc) a momentom odstúpenia od zmluvy zanikli práva a povinnosti z tejto zmluvy a vznikli práva a povinnosti z porušenia práv. Odstúpením od zmluvy nastúpil medzi stranami sporu právny režim bezdôvodného obohatenia, a preto akékoľvek úkony nadväzujúce na záväzok zo zrušenej zmluvy o medziúvere č. XXXXXXXX X XX a stavebnom - spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX X XX zo dňa 16. 03. 2012 (ako je špecifikovaná v uznaní záväzku zo dňa 15. 08. 2014), nemôžu vyvolať právne následky (teda i uznanie dlhu nemohlo vyvolať žiadne právne následky). Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Preto žalobcovi vznikol nárok iba na úhradu nevrátenej istiny.

2.5. Na poklade týchto záverov mohol odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, a to vzhľadom na skutkové zistenia súdu prvej inštancie, ktoré neboli odvolaniami sporových strán spochybnené a vyvrátené a slúžili odvolaciemu súdu ako východisko. Z nesporných skutkových tvrdení súdu prvej inštancie vyplynulo: istina predstavuje 25.000 eur, žalovaný uhradil na úver po odstúpení od zmluvy 8.180 eur, žalovaný uhradil na úver po postúpení pohľadávky 6.278,69 eur (z toho 2.798,65 eur po začatí tohto konania) - všetky tieto skutočnosti vyplývajú z vyčíslenia predloženého žalobcom na č. I. 162, ktoré žalovaný účinne nepoprel, pričom súd prvej inštancie ich aj do svojho rozsudku prebral. Z uvedeného vyplývalo, že dôvodný nárok žalobcu z titulu bezdôvodného obohatenia ku dňu odstúpenia od zmluvy predstavoval 25.000 eur. Z neho však žalovaný už uhradil 14.458,69 eur ($8.180 + 6.278,69 = 14.458,69$). Žalobca žalobou uplatnil sumu 20.000 eur s príslušenstvom (úrokom z omeškania), preto nárok žalobcu je dôvodný iba v časti 5.541,31 eur ($20.000 - 14.458,69 = 5.541,31$). Vo zvyšnej časti je nárok žalobcu nedôvodný a v tejto časti odvolací súd žalobu zamietol. Z dlžnej sumy patril žalobcovi aj uplatnený zákonný úrok z omeškania. Nebolo sporné, že odstúpenie od zmluvy bolo žalovanému doručené dňa 04. 07. 2014, pričom od nasledujúceho dňa, t. j. od 05. 07. 2014 sa dostal žalovaný s dlžnou sumou do omeškania. Žalobca si však uplatnil úrok z omeškania až od 01. 10. 2017, preto súd, viazaný uplatneným žalobným návrhom, mohol priznať žalobcovi úrok z omeškania až od 01. 10. 2017. Vzhľadom na to, že právny vzťah vznikol do 31. 01. 2013, je výška úroku z omeškania podľa § 517 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. 8,15 % ročne. Žalobcovi teda

patri úrok z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 5.541,31 eur od 01. 10. 2017 do zaplattenia. Vo zvyšnej časti uplatneného úroku z omeškania (žalobca žalobou uplatnil úrok z omeškania vo výške 9,15 % ročne) súd prvej inštancie žalobu správne zamietol. S poukazom na tieto skutočnosti odvolací súd zmenil napadnutý výrok II. rozsudku tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 5.541,31 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 5.541,31 eur od 01. 10. 2017 do zaplattenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, a vo výroku III., ktorým súd prvej inštancie vo zvyšku žalobu zamietol, potvrdil napadnutý rozsudok z dôvodu vecnej správnosti.

2.6. Vzhľadom na zmenu rozhodnutia odvolací súd rozhodol nanovo o náhrade trov konania. Žalobca podanou žalobou žiadal priznať od žalovaného sumu 25.768,03 eur, pričom odvolací súd nesúhlasil s odvolacou námietkou žalobcu, že sa malo vychádzať pri náhrade trov konania iba z istiny. V tomto prípade bolo príslušenstvo žalobcom kapitalizované, preto sa pri náhrade trov konania prihliada aj na uplatnené príslušenstvo. Súdom bola napokon žalovanému priznaná suma 5.541,31 eur. Úspech žalobcu predstavuje 21,50 % a úspech žalovaného predstavuje 78,50 % (pričom v úspechu žalobcu je zohľadnené aj čiastočné späťvzatie žaloby, ktoré zavinił žalovaný). Čiastočne bol teda úspešný žalovaný. Keďže niet racionálneho dôvodu, aby si strany v prípade čiastočného úspechu nahradili trovy konania navzájom, časť, ktorá sa prekrýva, sa musí odpočítať, a preto žalobca nahradí čiastočne úspešnému žalovanému 57 % trov konania ($78,50 \% - 21,50 \% = 57 \%$). V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (ďalej aj „dovolateľ 1/“). Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tiež poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.1. Dovolateľ uviedol, že považuje za porušenie práva na spravodlivý proces nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zo strany odvolacieho súdu, ktoré neobsahuje jasné a presvedčivé zdôvodnenie, na základe akých listinných dôkazov mal odvolací súd preukázané splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky z banky na nebankový subjekt, teda na základe akých dôkazov mal preukázanú aktívnu vecnú legitímáciu. Podľa názoru žalovaného súd musí ex offio skúmať splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky z banky na nebankový subjekt s poukazom na ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, § 39 Občianskeho zákonníka a v kontexte uvedených zákonných ustanovení v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyhodnotiť, či postúpenie pohľadávky neodporuje zákonu. Na argumenty v podanom odvolaní, v zmysle ktorých neboli splnené podmienky pre platné postúpenie pohľadávky z banky na nebankový subjekt odvolací súd uviedol v bode 17 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nasledovné: „Obe tieto odvolacie námietky nie sú opodstatnené. Ako to správne konštatoval súd prvej inštancie, v danom prípade došlo k odstúpeniu od zmluvy. Preto došlo k nastúpeniu režimu bezdôvodného obohatenia. Skúmanie otázky predčasného zosplatnenia úveru bolo popri odstúpení od zmluvy nadbytočné a právne irelevantné.“ Práve splnenie podmienok pre platné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka je kľúčové pre splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky z banky na nebankový subjekt v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia neobsahuje presvedčivé zdôvodnenie, že postúpenie pohľadávky je v súlade s ustanovením § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu je vnútorne rozporná a rozhodnutie je ako celok nepresvedčivé aj s poukazom na bod 24 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v zmysle ktorého: „V súlade s uvedeným, podľa Občianskeho zákonníka bola zmluva zrušená od začiatku (ex tunc) a momentom odstúpenia od zmluvy zanikli práva a povinnosti z tejto zmluvy a vznikli práva a povinnosti z porušenia práv. Odstúpením od zmluvy nastúpil medzi stranami sporu právny režim bezdôvodného obohatenia, a preto akékoľvek úkony nadväzujúce na záväzok zo zrušenej zmluvy o medziúvere č. XXXXXXXX X XX a stavebnom - spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX X XX zo dňa 16. 03. 2012

(ako je špecifikovaná v uznaní záväzku zo dňa 15. 08. 2014), nemôžu vyvolať právne následky (teda i uznanie dlhu nemohlo vyvolať žiadne právne následky).“ Ak uznanie dlhu zo dňa 15. 08. 2014 nemohlo vyvolať žiadne právne následky a zároveň Dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 2. 11. 2017 súd prvej inštancie vyhodnotil ako neplatný právny úkon, s poukazom na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka mal odvolací súd zamietnuť žalobný návrh ako premlčaný v celom rozsahu.

3.2. Právna otázka riešená odvolacím súdom spočívala v tom, či možno v spotrebiteľských sporoch v zmysle § 290 nasl. CSP považovať konanie súdu, ktorý v rozpore s rozhodujúcimi skutočnosťami uvedenými v žalobe v zmysle § 132 ods. 1 CSP, prizná žalobcom uplatnený nárok na základe iného listinného dôkazu, než z ktorého samotný žalobca vyvodzoval svoj nárok a či teda takéto konanie možno považovať za porušenie ustanovenia § 216 CSP, v zmysle ktorého súd je viazaný žalobným návrhom. Odvolací súd vyriešil túto otázku tak, že podľa názoru odvolacieho súdu o rozhodnutie nad rámec žalobného návrhu by sa jednalo vtedy, ak by súd priznal vyššiu sumu, než bola uvedená v žalobe. Podľa názoru žalovaného 1/ vzhľadom na to, že s poukazom na ustanovenie § 294 CSP sa zmena žaloby sa v spotrebiteľských sporoch nepripúšťa, súd je viazaný rozhodujúcimi skutočnosťami uvedenými v žalobnom návrhu v zmysle § 132 ods. 1 CSP a teda aj tým, na základe akého právneho titulu žalobca uplatnil žalobný nárok, v tomto prípade bola žaloba uplatnená na podklade Dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 02. 11. 2017, ktorá však bola vyhodnotená ako neplatná. Ak konajúci súd nad rámec žalobcom uvedených rozhodujúcich skutočností priznal žalobcovi uplatnený nárok na základe zmluvy o úvere, od ktorej však žalobca neodvodzoval svoj uplatnený nárok na finančné plnenie, podľa názoru žalovaného 1/ išlo o porušenie viazanosti žalobným návrhom v zmysle § 216 ods. 1 CSP. Žalobca v konaní uplatnil svoju pohľadávku vyplývajúcu mu z Dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 02. 11. 2017, ktorá však bola vyhodnotená ako neplatný právny úkon. S poukazom na uvedení neplatnosť tejto dohody je nutné zamietnuť žalobný nárok ako celok, keď nie je možné priznať žalobcovi plnenie zo zmluvy o úvere, keďže samotný žalobca výslovne svoj žalobný nárok odvodzuje z Dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 02. 11. 2017 s poukazom na ustanovenie § 132 ods. 1 CSP. Súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu (§ 216 CSP), keď aj zmena prípadných skutkových tvrdení zo strany žalobcu, by predstavovala zmenu žaloby, ktorá je v spotrebiteľských sporoch neprípustná, ak je žalovaným spotrebiteľ (§ 294 CSP). Keďže žalobca uplatnený nárok skutkovo vymedzil ako plnenie z Dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 02. 11. 2017, nárok nemožno priznať na základe zmluvy o úvere, nakoľko by išlo o odlišný (vyplývajúci z iných skutkových tvrdení) nárok.

3.3. Vzhľadom na vyššie uvedené, navrhol dovolaciemu súdu rozhodnutie súdu odvolacieho zmeniť, prípadne zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

5. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a to porušením práva na spravodlivý proces, ktorého podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

6. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

7. Dovolateľ vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP predovšetkým namietal nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zo strany odvolacieho súdu, ktoré neobsahuje jasné a presvedčivé zdôvodnenie na základe akých listinných dôkazov mal odvolací súd preukázané splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky z banky na nebankový subjekt, teda na základe akých dôkazov mal preukázanú aktívnu vecnú legitimáciu. Podľa názoru žalovaného súd musí ex offio skúmať splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky z banky na nebankový subjekt s poukazom na ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, § 39 Občianskeho zákonníka a v kontexte uvedených zákonných ustanovení v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyhodnotiť, či postúpenie pohľadávky neodporuje zákonu. Ak uznanie dlhu zo dňa 15. 08. 2014 nemohlo vyvolať žiadne právne následky a zároveň Dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 2. 11. 2017 súd prvej inštancie vyhodnotil ako neplatný právny úkon, s poukazom na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka mal odvolací súd zamietnuť žalobný návrh ako premlčaný v celom rozsahu.

8. V súvislosti s predmetnou námietkou dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

8.1. Premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť. Pri tejto konštrukcii právneho pravidla možno hovoriť o tzv. nepravej preklúzii. Ide o akúsi kombináciu klasického premlčania a preklúzie. Oslabenie práva je viazané na objektívnu právnu skutočnosť - na kvalifikované uplynutie času v rozsahu podľa ustanovení o premlčaní. Všeobecná premlčacia lehota je trojročná, pričom následkom premlčania vo všeobecnosti je nepriznanie premlčaného práva veriteľovi na námietku dlžníka. Na základe predmetného ustanovenia však po márnom uplynutí premlčacej lehoty právo nemožno vymáhať, pričom na túto skutočnosť musí súd alebo iný konajúci orgán (napr. rozhodcovský súd) prihliadnuť aj bez námietky. Ipso facto, v prípadoch spotrebiteľských právnych vzťahov sa nárok po uplynutí premlčacej lehoty neoslabuje (ako tomu býva pri klasickom premlčaní), ale priamo zaniká. Na rozdiel od preklúzie však nezaniká subjektívne právo ako celok. Naďalej je možné, aby dlžník plnil veriteľovi dobrovoľne, pričom takéto plnenie nebude zakladať bezdôvodné obohatenie. V zmysle uvedených východísk je zrejmé, že oslabenie práva podľa ustanovenia § 54a OZ nemožno zaradiť ani pod premlčanie, ani pod preklúziu, nakoľko oslabenie práva v tomto ustanovení má prvky z oboch inštitútov. Toto oslabenie práva môžeme pomenovať ako nepravú preklúziu, pretože k typickej preklúzii má bližšie vzhľadom na absolútnu nevymáhateľnosť práva.

8.2. Na rozdiel od už neplatnej právnej úpravy v ustanovení § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa je právna úprava v § 54a OZ nastavená symetricky, teda de lege neposkytuje neprimeranú

výhodu spotrebiteľovi. Pokiaľ ide o premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy, je nevymáhateľné, či už svedčí spotrebiteľovi alebo dodávateľovi. Rovnako to je aj s prípadnou nováciou premlčaného práva alebo s uznaním premlčaného dlhu; o skutočnosti, že právo je premlčané musí mať vedomosť dlžník, bez ohľadu na to, či ide o spotrebiteľa alebo dodávateľa. Jediným kritériom na to, aby sa aktivovali obmedzenia podľa § 54a OZ je povaha právneho vzťahu, nie subjekt, ktorému svedčí právo alebo povinnosť z hmotnoprávneho vzťahu. Musí ísť o spotrebiteľskú zmluvu podľa ustanovenia § 52 ods. 1 OZ a nie je rozhodujúca povaha subjektu, ktorého právo sa v spotrebiteľsko-dodávateľskom vzťahu oslabí. Na základe ustanovenia § 54a OZ môže byť rovnako oslabené právo spotrebiteľa aj dodávateľa. Aj keď na základe právnych pravidiel obsiahnutých v § 54a OZ prichádza k obmedzovaniu práv v spotrebiteľských vzťahoch, čo rozhodne popiera súkromnoprávny princíp zmluvnej slobody a autonómie vôle, je jednoznačné, že prichádza k obmedzeniu práv všetkých subjektov spotrebiteľského právneho vzťahu, nie len dodávateľa, teda de lege je zachovaný princíp rovnosti zmluvných strán, nakoľko ani jednej zmluvnej strane nie je poskytnutá neprimeraná výhoda priamo zákonom; a teda ani jednej strane nebude poskytnutá ani neprimeraná procesná výhoda vyplývajúca z hmotnoprávnej úpravy. (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018)

8.3. Vzhľadom na vyššie uvedené pokiaľ teda dovolateľ namieta, že s poukazom na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka mal odvolací súd zamietnuť žalobný návrh ako premlčaný v celom rozsahu, dovolací súd konštatuje, že jeho námietka je aj dôvodná. Súd prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom na márne uplynutie lehoty, po uplynutí ktorej v zmysle ustanovenia § 54a Občianskeho zákonníka nárok nebol oslabený, ale priamo zanikol a právo nebolo možné vymáhať, mali prihliadať aj bez námietky, a teda z úradnej povinnosti (ex officio), čo v danom prípade tak nebolo. Na základe uvedeného tak nesprávnym procesným postupom súdov nižších inštancií, spočívajúcim v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva, ktoré právo na spravodlivý proces zahŕňa i právo na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti) došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, tak ako to namietať dovolateľ.

9. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo dovolateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

10. Vzhľadom na dovolateľom dôvodne vytýkané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a preto už bez potreby zaoberania sa s ďalšími dovolacími dôvodmi (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

11. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.